

6.3.2019

Suomen Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) strategiasuunnitelman 2021-2027 valmistelu

Työ- ja arviointisuunnitelma

Maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) strategiasuunnitelman (myöh. strategiasuunnitelma) valmistelun vuosille 2021-2027. Valmistelu tähtää siihen, että valtioneuvosto voisi päättää asiasta keväällä 2020. Strategiasuunnitelma kattaa Manner-Suomen ja Ahvenanmaan, jonka osuus valmistellaan yhteistyössä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa.

Valmistelua varten ministeriö on asettanut useita valmisteluryhmiä, joissa on sidosryhmien edustus muun muassa keskus- ja aluehallinnosta, toimintaryhmistä, tutkimuslaitoksista, yliopistoista sekä tuottaja- ja kansalaisjärjestöistä. Lisätietoa kansallisesta valmistelusta www.mmm.fi/cap27

Strategiasuunnitelmaan sisältyy ennakoarviointi, jonka tekee julkisella hankintamenettelyllä valittu ulkopuolinen arvioija. Valmisteluun liittyy ympäristöarviointi sekä ympäristöselostuksen laatiminen siten kuin SOVA-laissa (Laki suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 200/2005) edellytetään. Valmistelusta tiedotetaan sekä varataan viranomaistahoille ja yleisölle mahdollisuus keskustella ja esittää mielipiteitä valmistelun eri vaiheissa.

Työ- ja arvioimissuunnitelmassa kuvataan valmistelun vaiheet ja strategiasuunnitelman ympäristöarvioinnin lähtökohdat, tavoitteet ja valmistelu.

Säädöspohja

Strategiasuunnitelma perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusehdotukseen Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tuesta maatalouden ja maaseudun tukemiseen. Komissio julkaisi uuden yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) lainsäädäntöehdotuksensa 1.6.2018.

Tulevalla rahoituskaudella CAP:n **yleistavoitteena** on:

- edistää älykästä, kestäväää ja monipuolista maatalousalaa, jolla varmistetaan elintarviketurva
- tukea ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia ja edistää unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteita;
- lujittaa maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta.

CAP:n ns. läpileikkaavana tavoitteena on **uudenaikaistaminen**, johon pyritään edistämällä ja jakamalla tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla sekä edistämällä niiden käyttöä.

Yleistavoitteiden lisäksi CAP:lle on asetettu yhdeksän **erityistavoitetta**, joista tullaan säätämään strategiasuunnitelma-asetusluonnoksen artiklassa 6. Niiden saavuttamiseksi kukin jäsenmaa laatii yhden strategiasuunnitelman, joka kattaa maatalouden suorien tukien sekä maaseudun kehittämisen toimenpiteet. Strategiasuunnitelma sisältää toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategiasuunnitelma valmistellaan seuraavien asetusehdotusten pohjalta

- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategia-suunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten

(EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (COM(2018)392, jäljempänä YMP:n **strategiasuunnitelma-asetus**.

- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta (COM(2018) 393, jäljempänä **horisontaaliasetus**.
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatu- ja turvallisuusjärjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 115/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta (COM (2018) 394, jäljempänä **markkinajärjestelyasetus**.

Strategiasuunnitelman valmistelu

Strategiasuunnitelman valmistelu tehdään neljässä vaiheessa. Aikataulu perustuu komission tämän hetken aikatauluun, joka voi muuttua, jos perusasetusten käsittely viivästyy.

1. VAIHE: Nykytilan kartoitus ja SWOT-analyysi sekä tarpeiden kartoitus

Strategiasuunnitelman valmistelu on alkanut Suomen maatalouden ja maaseutualueiden *nykytilan ja tarpeiden kartoittamisella* sekä *SWOT-analyysillä*. Analyysien valmistelusta vastaa hallintoviranomainen ja ne valmistuvat **huhtikuussa 2019**. Sidosryhmät osallistuvat tähänkin työhön valmisteluryhmien kautta.

Helmikuussa 2019 maa- ja metsätalousministeriö on julkaissut [Ota Kantaa –kyselyn](#) EU:n maatalouspolitiikan uudistamisesta, jossa kysytään strategiasuunnitelman lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta. Samaan aikaan ministeriö pyytää lausuntoa SOVA-lain mukaisen ympäristöselostuksen lähtökohdista. Valmistelun aloittamisesta tiedotetaan Virallisessa lehdessä, Helsingin Sanomissa ja MMM:n verkkosivuilla **maaliskuussa 2019**.

Ennakoarvioija antaa analyyseistä arvionsa **touko-kesäkuussa 2019**. Tässä vaiheessa arvioidaan, onko analyyseissä nostettu esiin strategiasuunnitelman tausta- ja vaikuttavuusindikaattoreiden arvojen perusteella keskeiset kehittämistarpeet. Ennakoarvioinnin tulokset otetaan strategiasuunnitelman valmistelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon.

2.VAIHE: Strategiasuunnitelman rakenne ja toimenpide-ehdotukset, jäsenmaan valinnat (mm. I pilarin ehdollisuus) sekä näiden arviointi

Ministeriö ja valmisteluryhmät valmistelevat toimenpide-ehdotukset sekä tavoitteet niille (tuotos- ja tulosindikaattorit). **Alueelliset suunnitelmat** valmistellaan ELY-keskuksissa sekä **paikalliset strategiat** toimintaryhmissä. Strategiasuunnitelma on pääpiirteissään valmis **syyskuussa 2019**.

Ennakoarvioija antaa palautetta strategiasuunnitelman valmistelusta sekä arvioi, miten strategiasuunnitelmaluonnos vastaa EU:n ympäristölainsäädännön tavoitteisiin, EU:n erityistavoitteisiin sekä valtakunnallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin. Arvioija antaa raporttiluonnoksensa **lokakuun 2019 loppuun** mennessä.

Ympäristöarvioinnin mukainen **ympäristöselostus** julkaistaan **tammī–helmikuussa 2020**.

3. VAIHE: Varojen alustava jako toimenpiteittäin ja strategiasuunnitelman viimeistely

Maa- ja metsätalousministeriössä jatketaan strategiasuunnitelman valmistelua huomioiden ennakoarvioinnin suositukset. Rahoituksen alustava jako toimenpiteittäin valmistellaan tässä vaiheessa. Strategiasuunnitelman luonnos viimeistellään **kevällä 2020**.

4. VAIHE: Strategiasuunnitelmaluonnoksen kuuleminen ja esittely valtioneuvostolle

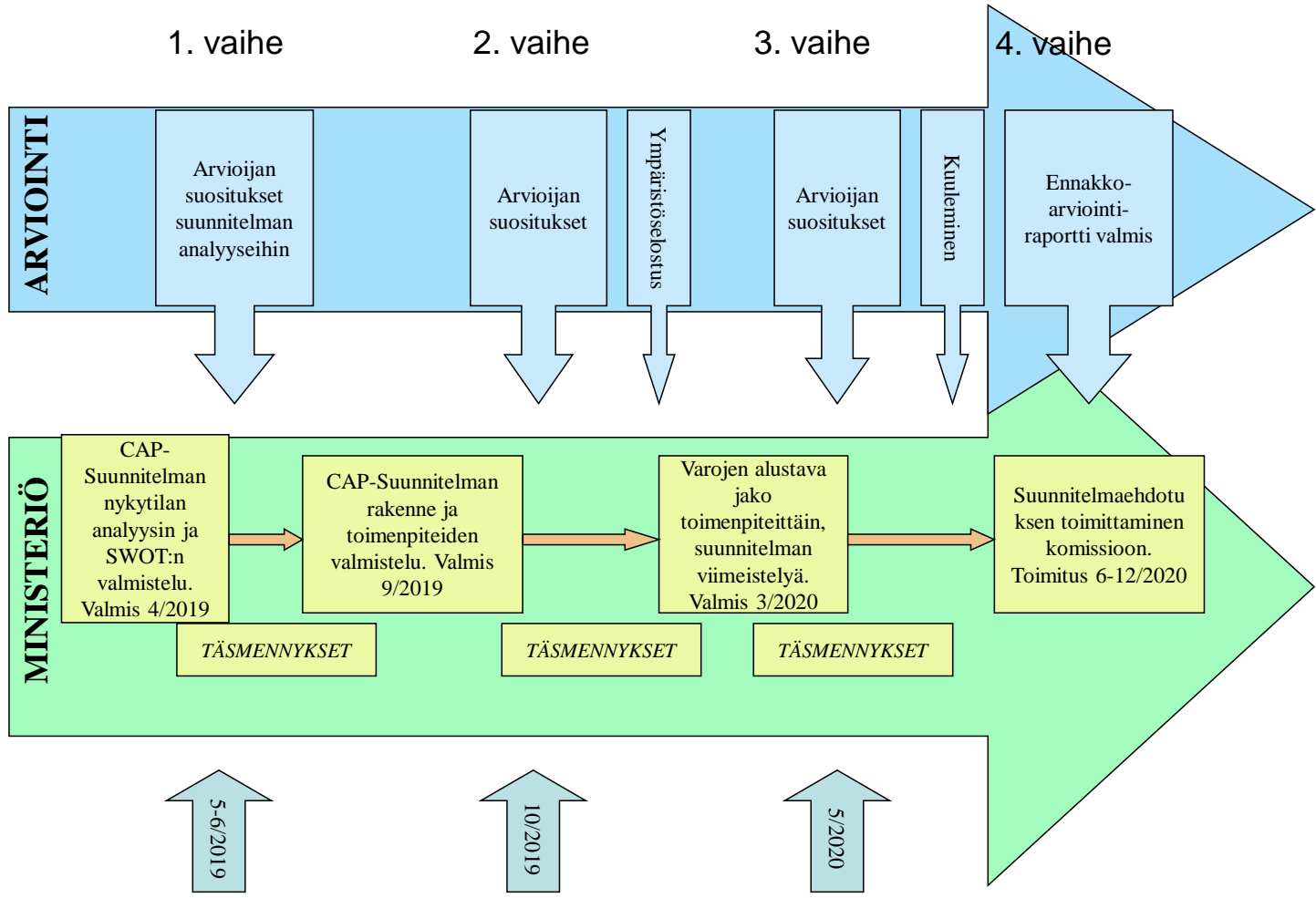
Strategiasuunnitelman luonnos sekä ympäristöselostus ja arviot eri vaihtoehtojen vaikutuksista esitellään julkisessa **kuulemistilaisuudessa** maaliskuussa 2020. Tällöin kansalaisilla ja sidosryhmillä on mahdollisuus esittää mielipiteensä strategiasuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta. Lopullista strategiasuunnitelmaa täsmennetään mahdollisuuksien mukaan esitettyjen mielipiteiden ja ympäristöarvioinnin perusteella.

Ennakoarvioija luovuttaa lopullisen raporttinsa ennakoarvioinnista maa- ja metsätalousministeriölle **toukokuussa 2020**. Strategiasuunnitelma esitellään valtioneuvostolle ja toimitetaan komissiolle kesällä-loppuvuodesta **2020**. Raportti ennakoarvioinnista toimitetaan EU:n komissiolle yhtä aikaa strategiasuunnitelman kanssa.

Lisätietoja maa- ja metsätalousministeriöstä:

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila, puh. 0295 162 013 (strategiasuunnitelman valmistelusta)
Erityisasiantuntija Eero Pehkonen, puh. 029 5162 406 (ennako- ja ympäristöarvioinnista)
etunimi.sukunimi[at]mmm.fi

Kaavio strategiasuunnitelman valmistelun ja ennakoarvioinnin kytkeytymisestä toisiinsa

Ympäristöarvioinnin suunnitelma

Yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) Suomen strategiasuunnitelman 2021-2027 (myöh. strategiasuunnitelma) valmistelun yhteydessä tehdään ympäristöarviointi. Ympäristöarvioinnin osana tehtävä ympäristöselostus laaditaan seuraavista lähtökohdista.

Taustaa ympäristöarvioinnista:

- Vaihtoehtojen vaikutusten tarkastelu hyödyntää strategiasuunnitelman valmistelua tuottamalla tietoa suunnitteluratkaisun jatkotyöstämisen pohjaksi. Mikään esitetyistä vaihtoehdoista ei ole suoraan MMM:n esitys strategiasuunnitelmaksi, vaan arvioinnin tuottaman tiedon pohjalta työstetään uusi vaihtoehto. Lopullinen toteuttava vaihtoehto arvioidaan osana strategiasuunnitelman ennakoarviointia.
- Arvioinnissa keskitytään olennaisiin ympäristön tilaan koskeviin strategiasuunnitelman asioihin ja ratkaisuihin sekä niitä koskeviin vaihtoehtoihin. Tämän pohjalta on koottu vaihtoehdot.

Vaihtoehtoiset tarkastelut

Ympäristöselostuksessa tullaan tarkastelemaan ainakin seuraavia vaihtoehtoja (taulukon otsikkorivi) ja seuraavia vaikutuksia ympäristöön (taulukon pystysarake).

VE 0 = Vaihtoehto, jossa nykyinen I ja II pilarin politiikka jatkuu samanlaisena, samoilla rahoituspainotuksilla.

- Tässä vaihtoehdossa nykyiset I ja II pilarin toimenpiteet jatkuvat, rahoituksen volyymit vastaavat nykyisiä painotuksia.

VE 1= I pilarin mahdollisuudet ympäristövelvoitteiden täyttämiseksi hyödynnetään täysimääräisesti ja II pilarin välineitä käytetään täydentämään näitä ympäristövelvoitteita. II pilarin rahoitusta suunnattaisiin myös nykyistä enemmän muihin kuin ympäristövelvoitteiden täyttämiseen.

- Tässä vaihtoehdossa ehdollisuuden vaatimukset nostettaisiin korkealle tasolle. I pilarin ekojärjestelmään sisältävät toimet sisältäisivät nykyisen ympäristökorvauksen kaltaisia toimenpiteitä. II pilarin ympäristökorvaus olisi hyvin pieni ja kohdennettu. II pilarin välineitä suunnattaisiin enemmän maatalouden rakennetukiin, osaamisen kehittämiseen, innovaatioihin ja muuhun kehittämiseen.

VE 2= Ympäristövelvoitteet katetaan pelkästään II pilarin välineillä, I pilarin välineitä suunnataan ympäristövelvoitteisiin vain EU-asetuksissa määriteltyjen minimiehtojen verran.

- Tässä vaihtoehdossa ehdollisuuden vaatimukset eivät merkittävästi nousisi nykyisestä. I pilarin ekojärjestelmään sisällytetyt toimet olisivat sellaisia, että niiden vaatimusten täyttäminen ei aiheuttaisi suurimmalle osalle viljelijöistä ylimääräistä vaivaa, eikä varoja painotettaisi kyseiseen järjestelmään. II pilarin ympäristökorvaus olisi nykyisen ympäristökorvauksen tyyppinen, räätälöiden se sellaiseksi, että se vastaa EU:n ympäristölainsäädännön vaatimuksiin (CAP suunnitelma-asetuksen liite XI). II pilarin rahoitusta kuluisi nykyistä suurempi osa ympäristökorvaukseen. Maatalouden rakennetukiin, osaamisen kehittämiseen, innovaatioihin ja muuhun kehittämiseen olisi käytettävissä vain hyvin vähän rahoitusta.

VE 3= Nykyisiä tuen maksun ehtoina olevia ympäristövelvoitteita siirretään enemmän velvoittavaan lainsäädäntöön ja I ja II pilarin rahoitus ohjataan enemmän maatalouspolitiikan muihin tavoitteisiin.

- Tässä vaihtoehdossa nykyisiä CAP:n ehdollisuuden ja ympäristökorvauksen velvoitteita siirrettäisiin velvoittavaan lainsäädäntöön, jotta EU:n ympäristölainsäädännön vaatimukset saavutetaan. I ja II pilarin rahoitusta ohjataan pelkästään maatalouden kannattavuuden, rakennekehityksen, osaamisen kehittämisen ja innovoinnin sekä muun kehittämisen tukemiseen.

	VE O : Nykyisen I ja II pilarin kaltainen maatalouspolitiikka jatkuu	VE 1: Ympäristövelvoitteet katetaan pääosin I pilarin välineillä ja II pilarin rahoitus täydentää näitä.	VE 2: Ympäristövelvoitteet katetaan II pilarilla välineillä. I pilarin tuista vain minimi ympäristövaatimukset.	VE 3: Siirretään enemmän ympäristöasioita velvoittavaan lainsäädäntöön.
Vaikutukset EU:n ympäristö- ja ilmastolainsäädännön asettamiin tavoitteiden saavuttamiseen				
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta				
Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta				
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista				
Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta				
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY ilmanlaadusta ja sen parantamisesta				
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta				
[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus XXXX maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston				

asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta]				
[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus XXXX sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030 joustavaa energiaunionia varten ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi sekä järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta]				
Direktiivi 2009/28/EY uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä				
[Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi XXXX energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta]				
[Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus XXXX energiaunionin hallinnosta, direktiivin 94/22/EY, direktiivin 98/70/EY, direktiivin 2009/31/EY, asetuksen (EY) N:o 663/2009, asetuksen (EY) N:o 715/2009, direktiivin 2009/73/EY, neuvoston direktiivin 2009/119/EY, direktiivin 2010/31/EU, direktiivin 2012/27/EU, direktiivin 2013/30/EU ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta]				
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/128/EY, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, yhteisön politiikan puitteista torjunta-aineiden kestävän käytön aikaansaamiseksi				
	Vaikutus maataloustuottajien ja maaseudun asukkaiden toimeentuloon ja elämään			
Suora vaikutus viljelijöiden toimeentuloon				
Suora vaikutus maaseudun asukkaiden toimeentuloon				
Vaikutus viljelijöiden ja muiden asukkaiden elämän laatuun maaseudulla				

	Ympäristövaikutukset			
Vaikutus maaperään				
Vaikutus vesiin				
Vaikutus ilmaan				
Vaikutus ilmastoon				
Vaikutus kasvillisuuteen, eliöiden ja luonnon monimuotoisuuteen				
Vaikutus maisemaan				

Kunkin vaihtoehdon sisällä syvennetään tarkastelua olennaisiin toimenpideryhmiin ja strategiasuunnitelman ratkaisuvaihtoehtoihin.

Ympäristöselostuksen sisältö

Selostus tulee sisältämään seuraavat osiot.

- CAP-strategiasuunnitelman pääasiallinen sisältö, päätavoitteet sekä suhde muihin asiaan liittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin;
- ympäristön nykytila ja sen todennäköinen kehitys, jos strategiasuunnitelmaa ei toteuteta;
- ympäristön ominaispiirteet sellaisilla alueilla, joihin todennäköisesti kohdistuu merkittäviä vaikutuksia;
- strategiasuunnitelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat, mukaan lukien varsinkin ongelmat, jotka koskevat alueita, joilla on erityistä merkitystä ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta, kuten Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet;
- kansainvälisesti, Euroopan unionissa tai kansallisesti vahvistetut suunnitelman tai ohjelman kannalta merkitykselliset ympäristönsuojelutavoitteet ja tapa, jolla mainitut tavoitteet ja ympäristönäkökohdat on otettu valmistelussa huomioon;
- todennäköisesti merkittävät toissijaiset ja kertyvät vaikutukset, yhteisvaikutukset sekä lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät tai tilapäiset sekä myönteiset että kielteiset vaikutukset muun muassa väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, luonnon monimuotoisuuteen, eliöstöön, kasvillisuuteen, maaperään, veteen, ilmaan, ilmastotekijöihin, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan, aineelliseen omaisuuteen, kulttuuriperintöön mukaan lukien rakennusperintö ja muinaisjäännökset, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä edellä mainittujen tekijöiden välisiin suhteisiin;
- suunnitellut toimenpiteet, joilla aiotaan ehkäistä, vähentää tai poistaa mahdollisimman kattavasti strategiasuunnitelman toteuttamisesta ympäristölle aiheutuvat merkittävät haitalliset vaikutukset;
- selvitys siitä, miksi käsitellyt vaihtoehdot on valittu ja miten arviointi on suoritettu, mukaan lukien esimerkiksi teknisistä puutteista tai osaamisen puutteesta johtuvat vaikeudet;
- kuvaus suunnitelluista toimenpiteistä, jotka koskevat viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 12 §:n mukaista seurantaa; sekä
- yleistajuinen yhteenveto edellä mainituista tiedoista.

Ympäristöselostus on osa strategiasuunnitelman ennakoarviointia ja se liitetään osaksi ennakoarviointiraporttia.